

«Inkesta soziolinguistikoan berriro egiaztatu dugu katalana askatasunaren hizkuntza dela»

Plataforma per la Llengua, “katalanaren gobernuz kanpoko erakunde” deritzonaren exekutibako kide da Francesc Marco (Tarragona, 1989) historialaria. Hogei urte bete ditu erakundeak, eta Katalunian bizi den prozesuak hizkuntzari ireki diezazkiokeen ate berriei begira dago, Europari eta estatu propioak katalanari eskaini diezaiokkeen babesari, besteak beste.

| IURE EIZAGIRRE |

Argazkia: Plataforma per la llengua

Plataforma per la Llengua. 20 anys defensant el català liburuan instituzioen, alderdi politikoaren eta elkartzesareen urtetako jarrera aztertu duzu. Zein izan da alde horietako bakoitzaren egitekoa?

Frankismoko 40 urteren ondoren, katalana normalizatzeko proiektu osagarriak oso positiboak izan dira. Instituzionalki funtsezkoak izan dira katalana administrazioan ohiko hizkuntza gisa sartzea, kalitatezko komunikabide publikoak sortzea –TV3, Catalunya Ràdio– eta eskoletako murgiltze linguistikoa. Gainera, hainbat arloren normalizazioa handitu eta biziagotzeko aldarrikapena konplexurik gabe zabaldu da urte hauetan asoziazionismotik. Anbizio gehiago eskatu da eta alderdi politikoak zeharka estutu dira katalanaren alde lanean jarraitzeko. Bere egin dute konpromiso hori, maila altuagoan batzuk eta baxuagoan besteak.

Deigarria da erakundearen lehen ekintza publikoa katalanez etiketatzea eskatzeko egin izana eta hogeitau urte geroago eskari bera eta berebere egin behar izatea.

Multinazional handiei katalanaren erabilera handiagoa eskatzeko egin zen lehen ekintza publiko hura eta harrez gero arrakasta asko lortu

“Katalanismoaren diskurtsoa modernizatu egin da: kontua ez da ‘eustea’ baizik eta eredu egokia eraikitzea”.

ditugu, nahiz eta ez erabatekoak. Enpresa arloan, erakundeak beti lotu izan du katalanaren erabilera modernitatearekin, produktu eta zerbitzuen balio erantsi gisa; kontsumitzaileen eskubideekin eta erantzukizun sozial korporatiboarekin.

Hizkuntz normalizazioaren prozesuan –prozesu guztietan bezalaezinbestekoa izan da emaitza haute-mangarriak lortzea, eta pragmatismoarekin, zehaztutako helburueta-

rantz, nahi den zerumugarantz, pauso irmoak ematea.

Plataformak diskurtso positiboa du hizkuntzaz, zertan egin da lan eta zer lortu da orain arte?

Azken bi hamarkadetan ikusi dugu katalana pixkanaka arlo sozioekonomikoan sartu dela eta marka handiak hau barneratzen hasi direla. Hori oso garrantzitsua da. Gainera, mende aldaketarekin, erronka berri

bat agertu zen: migrazioak hartzea. Eskola eta helduentzako ikastaroak erabakigarriak izan dira. Denok lagundu dezakegu gizarte-kohesioa bermatzeko katalan berriak gizartean modu eraginkor eta afektiboan barneratzen.

Zentzu horretan katalanismoaren diskurtsoa modernizatu egin da: kontua ez da “eustea” baizik eta eredu egokia eraikitzea, zeinetan katalana hizkuntza komun gisa oso erabilgarri izango den herrialdeko plaza eta kaleetan hitz egiten diren 200 hizkuntza baino gehiagoren artean. Hortik dator bikote linguistikoan, tandem eta elkarrizketa taldeen erabilgarritasuna. Diskurtsoan zein praxian, emaitzak oso esanguratsuak izan dira.

Katalana Kataluniatik kanpo ere hitz egiten da, zein da hizkuntzaren egoera leku hauetan?

Hizkuntzak gaurkotatzen du katalanak batzen dituen eremuetan. Balear Uharteetan areagotu egin dira eskolako murgiltze linguistikoaren aurkako erasoak, eta honekin batera ikasgelak hustu eta euren kamiseta berdeekin kaleak bete dituzten irakasleen mobilizazioak ere bai.

Valentziako Erkidegoan ez dago hitzik TV3 debekatu eta Canal9 itxi izanaren, katalanezko hezkuntza ereduaren umeak matrikulatu ezin dituzten milaka familien egoeraren edo hizkuntzaren batasunaren aurkako erasoaren aurrean. Eta zer esan Aragoi Ekialdeko Zerrendako LAPAO delako [Aragoiko Gorteen erkidegoan hitz egiten den katalanari *Lengua aragonesa propia del área oriental* izena eman zio-

“Egungo estatuak ez badu onartu bere barne pluraltasuna 35 urtetan, katalanaren aldeko estatu batera igaro beharko da”

ten 2013an onartutako Hizkuntzen Lege berria] asmakizun surrealista? Badirudi Joan Fuster intelektual valentziarrak 60ko hamarkadan marrazten zuen Herrialde Katalanen mapa indarrean dagoela egun ere.

Duela gutxi argitaratu dira azken inkesta soziolinguistikoaren emaitzak, zein balorazio egin duzue? Aipagarria da katalanaren erabilera jaitzi izana azken hamar urteetan.

Berriro egiaztatu dugu katalana askatasunaren hizkuntza dela. Zenbat eta askatasun gehiago egon, orduan eta aukera gehiago du katalanak normaltasunez garatzeko. Eta hori oso grafikoa da: estatuak esku hartzen ez duen eremuetan katalanak aurrera egiten du, eta aldez, estatuak esku hartzeko gaitasuna duen lekuetan, katalanak zailtasun nabarmenak ditu. Baina Katalunia bizitzaren ari den prozesu politikoak buelta eman diezaioko horri urte gutxiren buruan. Gu baikorrak gara.

10 milioi hiztun inguru ditu katalanak. Europar Batasunean onartua izatea eskatzen duzue, ezta?

Katalana hizkuntza ertaina da Europa mailan. Hiztun kopuru, kultur kontsumo eta dinamismo jakin bat

ditu eta jendea erakartzeko Europar Batasuneko beste hizkuntza ofizial batzuk baino askoz gaitasun handiagoa. Zergatik izan behar dute katalanek eskubide gutxiago?

Kataluniako prozesu politikoak ireki al lezake Europako atea?

Zalantzarik gabe, egungo estatuak ez badu onartu bere barne pluraltasuna 35 urtetan, katalanaren aldeko estatu batera igaro beharko da, honek dakarren nazioarteko onarpen guztiarekin.

Independentziak salbatuko al du katalana?

Nik sinesten dut estatu propioak, independentziak, hizkuntza aniztasuna modu adimentsuan kudeatzeko eta katalana hizkuntza komun eta gizarte kohesiorako tresna bihurtu ahal izateko balioko duela. Gainera, etorkizuneko estatuko hizkuntza politikak katalanarentzako babesleku eta hizkuntzak batzen dituen lurralde multzoarentzako erreferentzia izan beharko luke.

Hogei urteren ondoren, zer geratzen da egiteke? Zeintzuk dira Plataforma per la Llenguaeren etorkizuneko erronkak?

Erakundearen lehentasunezko helburua desagertzea da [barre egiten du] hau izango delako katalanez bizi daitekeenaren adierazgarri. Hala ere, badakigu oraindik lan asko dagoela egiteko –batez ere arlo sozioekonomikoan eta katalan berrien barneratzean– baina aukerak onak dira eta trantsizio nazionalak lagun dezake. ■

Tolosako Babarruna

Hoberenak soilik aukeratzen ditugu

☎ 943 650 253
www.tolosakobabarruna.com

Lusarbe
apartamentu turistikoak

Benta Aldea, 10
ORIO 20810
☎ 629 52 52 63
info@lusarbe.com
www.lusarbe.com

Gure Kide
Albaritza klinika

Murueta Auzoa, 1
48220 MATIENA (Abadiño)
Tel.: 94 620 16 21
Larrialdia: 655 88 14 22
www.gurekide.es - cvgurekide@gmail.com

Medikuntza - Análisi klinikoak - Ekografia - Erradiologia
Kirurgia - Ospitalizazioa - Ile-apainketa - Osagarriak